

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 11CoP/397/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1112223477
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 08. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Štrignerová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2013:1112223477.6

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: N. L., D.. XX.XX.XXXX, zastúpený kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Vazovova 7/A, dieťa rodičov: matka - L.. O. L., trvalé bytom Slovenská XXXX, XXX XX G.-C., Č. F., H..Č.. Ž. X, N., zast. AK JUDr. Viera Malinowska, s.r.o., Lamačská cesta 3, Bratislava, IČO: 36 863 917, a otec - P. L., bytom XXX XX S. XXX, zastúpený AK KUTAN & PARTNTRS s.r.o., Laurinská 15, Bratislava, IČO: 36 861308, za účasti Okresnej prokuratúry Bratislava I, o udelenie súhlasu s vystaňovaním maloletého dieťaťa do cudziny, o zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností a o nariadenie predbežného opatrenia, na odvolanie Rady pre práva dieťaťa - Slovenská republika proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I, č.k. 3P 57/2012-885 zo dňa 17.06.2013, jednohlasne (pomero hlasov 3:0) takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvého stupňa sa potvrdzuje.

odôvodnenie:

Okresný súd Bratislava I uznesením č.k. 3P 57/2012-885 zo dňa 17.06.2013 nepripustil vedľajšie účastníctvo Rady pre práva dieťaťa - Slovenská republika v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp.zn. 3P 57/2012 na strane maloletého dieťaťa.

Uvedené rozhodnutie odôvodnil ust. § 93 zákona č. 99/1963 Zb. občiansky súdny poriadok v platnom znení (ďalej len „O.s.p.“) keď konštatoval, že prvá skupina subjektov, ktoré môžu v konaní vystupovať procesnom podivení vedľajšieho účastníka je upravená v § 93 ods. 1 O.s.p. a ide o subjekty, ktoré majú na výsledku konania vlastný právny záujem, t.j. hoci takýto vedľajší účastník vystupuje na jednej zo sporových procesných strán, jeho záujem je prípadným rozhodnutím súdu vo veci priamo dotknutý. Ustanovenie ods. 2 ďalej predpokladá možnosť, že vedľajšími účastníkmi budú aj právnické osoby, pričom na vstup do konania ich bude oprávňovať osobitný právny predpis, tieto subjekty však nemajú na výsledku sporu vlastný právny záujem a obhajujú len záujmy tej procesnej strany, na ktorej vystupujú. Z povahy veci však vedľajšie účastníctvo ako také v oboch spomenutých prípadoch prichádza do úvahy vždy iba v konaniach sporových, nakoľko podstatou vstupu vedľajšieho účastníka do konania je snaha využiť všetky dostupne prostriedky za účelom výhry sporu stranou, na ktorej vystupuje. Uvedené vyplýva a zo začiatkovej formulácie odsekov 1 a 2 ust. § 93 O.s.p. - „...popri navrhovateľovi alebo odporcovi...“. V nesporových konaniach nepredpokladajúcich konflikt bude teda vedľajšie účastníctvo zásadne vylúčené, a preto neprichádza do úvahy ani vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti.

Súd I. stupňa ďalej podotkol, že platná právna úprava upravuje vstup vedľajšieho účastníka do konania dvojakým spôsobom. V súlade s ust. § 93 ods. 3 O.s.p. môže vedľajší účastník vstúpiť do konania z vlastného podnetu, t.j. moment jeho vstupu sa neviaže na rozhodnutie súdu, ale na faktický úkon spojený s dobrovoľne vyjadrenou vôľou do konania vstúpiť, ktorý je účinný momentom doručenia písomného podania o tom, že do konania vstupuje, na súd, alebo zachytením tohto úkonu do zápisnice z pojednávania. Druhou predkladanou možnosťou je výzva niektorého z účastníkov, urobená prostredníctvom súdu, t.j. potenciálny vedľajší účastník vstupuje do konania tak, že reaguje pozitívne

na výzvu niektorého z účastníkov urobenú prostredníctvom súdu tým, že oznámi súdu svoj súhlas so vstupom do konania.

Záverom vyhodnotil súd I. stupňa návrh Rady pre práva dieťaťa-republika na vstup do konania v pozícii vedľajšieho účastníka ako procesné neakceptovateľný, nakoľko v predmetnom prípade ide o konané nesporné, v ktorom sa v zmysle ust. § 94 ods. 1 O.s.p. o právach a povinnostiach Rady pre práva dieťaťa - Slovenská republika nerozhoduje.

Proti tomuto uzneseniu podalo odvolanie spomenuté občianske združenie, v rámci ktorého uviedlo, že súd sa nevyrovnal s vecou podľa v súčasnosti platného Občianskeho súdneho poriadku v znení novely - zákona č. 384/2008 Z.z. a nevzal do úvahy medzinárodný kontext domácej jurisdikcie založenej Ústavou SR. Má za to, že v § 93 O.s.p. nie je uvedené, že by bol zo zákona vylúčený vstup do konania v prípadoch týkajúcich sa ochrany maloletých detí, nakoľko zákon bol v tomto rozšírený. Z poznámky k ust. § 93 ods. 2 O.s.p. sa právnickou osobou podľa osobitného predpisu rozumie aj právnická osoba (občianske združenie), ktorá vykonáva opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí podľa zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele“). Ďalej sa zaoberá dôvodovou správou k zákonu č. 384/2008 Z.z., podľa ktorej cieľom novely predmetného ustanovenia O.s.p. je rozšíriť ochranu práv na prípady, na ochrane ktorých existuje dôležitý verejný záujem, avšak v ktorých by bolo veľmi problematické zo strany subjektov - ktoré majú vzhľadom na svoje zameranie alebo predmet činnosti záujem na ochrane tohto verejného záujmu - vstupovať do konaní (najmä na strane navrhovateľa) ako vedľajší účastníci. Dôvod je fakt, že v danej situácii by bolo takmer nemožné preukázať právny záujem na výsledku, v praxi ide hlavne o právnické osoby v postavení mimovládnych organizácií zameraných na ochranu jednotlivcov a skupín pred diskrimináciou.... Rovnako tak Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže bude zastupovať v súdnom konaní záujmy dieťaťa v postavení vedľajšieho účastníka na strane dieťaťa bude napr. podávať návrhy v súlade s ochranou jeho záujmov na vydanie predbežného opatrenia, alebo podnet na začatie konania o úprave práva styku rodiča s dieťaťom počas konania o návrat dieťaťa a pod.

Občianske združenie ďalej argumentovalo ust. § 5 ods. 1, ods. 2, § 6, § 10 ods. 1 písm. a/, b/, § 10 ods. 3 zákona o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele, článkom 7 ods. 5 Ústavy SR a či. 3 Dohovoru o právach dieťaťa, pričom uviedlo, že má právny záujem na výsledku konania sp.zn. 3P 57/2012 a preto zastáva názor, že môže byť vedľajším účastníkom na strane dieťaťa. Záverom žiadalo, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a pripustil Radu pre práva dieťaťa - Slovenská republika do konania sp.zn. 3P 57/2012 ako vedľajšieho účastníka na strane maloletého.

Odvolací súd preskúmal napadnuté uznesenie podľa § 212 ods. 2 písm. a/ O.s.p., vec prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p., a dospel k záveru, že odvolanie občianskeho združenia Rada pre práva dieťaťa - Slovenská republika v danej veci nie je dôvodné.

Podľa ust. § 93 ods. 1, ods. 2 O.s.p.:

(1) Ako vedľajší účastník môže sa popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania ten, kto má právny záujem na jeho výsledku, pokiaľ nejde o konanie o rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je.

(2) Ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu.“

Podľa ust. § 81 ods. 1 O.s.p.: „Aj bez návrhu môže súd začať konanie vo veciach starostlivosti o maloletých, konanie o vyslovenie prípustnosti prevzatia alebo držania v ústave zdravotníckej starostlivosti, konanie o spôsobilosti na úkony, opatrovnícke konanie, konanie o vyhlásenie za mŕtveho, konanie o dedičstve a ďalšie konania, kde to pripúšťa zákon.“

Podľa ust. § 94 ods. 1 O.s.p.: „V konaní, ktoré možno začať i bez návrhu, sú účastníkmi aj tí, o právach alebo povinnostiach ktorých sa má konať. Ak však ide o konanie o neplatnosť manželstva, sú účastníkmi len manželia/

Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s odôvodnením súdu I. stupňa, a súhlasí so závermi sformulovanými v napadnutom uznesení. Použitá argumentácia súdu pritom nevykazuje žiadne vecné ani právne medzery, a pri takto podaných dôvodoch možno iba konštatovať potrebu postupu podľa § 219 ods. 2 O.s.p. (len poukázanie na správnosť dôvodov súdu prvého stupňa s odvolaním sa na ne).

Príslušná argumentácia súdu I. stupňa jasne poukazuje na skutočnosť, že inštitút vedľajšieho účastníctva je prípustný iba v konaniach sporových, čo jednoznačne vyplýva z ustanovenia § 93 O.s.p., a to tak v prípade vedľajšieho účastníctva toho, kto má právny záujem na výsledku konania (§ 93 c i s. 1 O.s.p.) ako i v prípadoch podľa § 93 ods. 2 O.s.p., kedy vedľajšieho účastníka na vstup do konania oprávňuje osobitný právny predpis, pričom ide o subjekty, ktoré nemajú na výsledku sporu vlastný právny záujem a obhajujú len záujmy tej procesnej strany, na ktorej vystupujú.

Ak teda z dikcie zákona vyplýva, že vedľajší účastník vystupuje vždy len na jednej sporovej procesnej strane, nemôže občianske združenie Rada pre práva dieťaťa- Slovenská republika vystupovať v konaní vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti na strane dieťaťa, nakoľko ide o konanie z povahy veci nesporové, maloleté dieťa v ňom teda nebude v pozícii navrhovateľa ani odporcu.

V sporovom konaní majú vedľajší účastníci vstupujúci do konania podľa § 93 ods. 2 O.s.p., ako napríklad združenia na ochranu spotrebiteľa, za cieľ predovšetkým pomôcť „slabšej“ strane sporu, a to za účelom zabezpečenia jej účelového bránenia práva.

V zmysle súčasnej právnej úpravy prichádza do úvahy „pomoc“ subjektov slúžiacich na ochranu práv dieťaťa napríklad v konaní o určenie alebo zapretie otcovstva, kedy napríklad pri zapretí vystupuje maloleté dieťa štandardne v pozícii odporcu, v ktorého záujme nie je stratiť otca a zároveň platiteľa výživného, občianske združenie ako napríklad Rada pre práva dieťaťa môže v takomto prípade do konania vstúpiť ako vedľajší účastník a hájiť tak záujem dieťaťa ako slabšej strany sporu.

V nesporovom konaní však tento aspekt pomoci nie je účelný, nakoľko samotný súd je povolaný robiť všetky úkony v záujme dieťaťa a snažiť sa o korektné usporiadanie jeho pomerov. Súd do konania vo veciach starostlivosti o maloleté deti aktívne vstupuje, môže vykonávať dôkazy aj bez návrhov účastníkov, nie je viazaný návrhmi na konkrétny spôsob úpravy pomerov účastníkov (t.j. súd môže pomery upraviť odlišne od toho, ako žiada matka, ale i od toho, ako žiada otec dieťaťa), zákon mu teda poskytuje široký diapazon právomocí za účelom usporiadania pomerov v záujme dieťaťa.

Pripustiť vedľajšieho účastníka aj do nesporových konaní za rovnakým účelom by bolo faktickou rezignáciou na schopnosť súdu si s takouto úlohou poradiť, t.j. rozhodnúť vec aj bez ingerencie toho, kto má záujem doň vstupovať v pozícii vedľajšieho účastníka, čo odporuje celej koncepcii nesporového konania a možnostiam súdu daných mu zákonom.

Z uvedeného dôvodu je inštitút vedľajšieho účastníctva konaniach pojmovovo vylúčený. Záverom odvolací súd iba poznamenáva, že rozhodnutiami iných súdov v obdobných veciach nie je viazaný, a za predpokladu, že nimi došlo k pripusteniu Rady pre práva dieťaťa- Slovenská republika ako vedľajšieho účastníka do konaní vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti, považuje ich za v rozpore so súčasne platnou legislatívnou úpravou.

Aj keď konanie o povolenie dieťaťu vystáť sa z územia Slovenskej republiky je jedným z konaní, ktorých predmet spadá pod rozhodovanie súdu o nezhode rodičov (o podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností) a teda konaním, v ktorom sa podľa výslovného znenia § 35 zákona o rodine rozhoduje na návrh niektorého z rodičov, práve uvedené ešte z takéhoto konania nerobí konanie sporové, teda s postavením účastníkov ako navrhovateľa a odporcu. Preto je aj vylúčené, aby maloleté dieťa mohlo v takomto konaní vystupovať či už ako navrhovateľ alebo ako odporca, z povahy veci je preto aj v takomto konaní nepoužiteľnou úprava z ust. § 93 O.s.p. a názor súdu prvého stupňa o neprípustnosti vedľajšieho účastníctva odvolateľa je preto treba považovať za správny.

S poukazom na uvedené napadnuté uznesenie je vecne, preto ho odvolací súd podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil, pričom podľa ods. 2 citovaného ustanovenia poukazuje na správne právne závery súdu prvého stupňa, s ktorými sa v plnom rozsahu stotožnil.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je možné podať odvolanie.